

gennemføres, men som umiddelbart og direkte griber ind i den pågældende tjenstemands retsstilling og således i forhold til vedkommende udgør en akt, der indeholder et klagepunkt. I dette tilfælde har den pågældende tjenestemand en eksisterende og aktuel retlig interesse i forud at få afklaret en uvis faktor i sin retsstilling.

Derimod kan en tjenestemand, der endnu er i tjenesten, ikke bevise en bestående og ak-

tuel interesse i at opnå en afgørelse vedrørende den justeringskoefficient, der skal finde anvendelse på hans fremtidige alderspension. Fastsættelsen af denne koefficient, som dels er betinget af tjenstemandens valg af bopælssted efter fratræden, dels af den på tidspunktet for fastsættelsen af pensionsrettighederne gældende lovgivning, kan ikke gøres til genstand for en fremrykket afgørelse, der umiddelbart og direkte vedrører den pågældendes retsstilling.

RETTENS DOM (Tredje Afdeling)

12. februar 1992 *

I sag T-6/91,

Fred Pfloeschner, tjenestemand ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Bruxelles, ved advokat G. Vandersanden, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat A. Schmitt, 62, avenue Guillaume,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Joseph Griesmar, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Roberto Hayder, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøgt,

* Processprog: fransk.

angående, på sagens nuværende trin, en påstand om antagelse til realitetsbehandling af sagsøgerens påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 30. oktober 1990, der afviste sagsøgerens klage — hvori han krævede fastsættelse af sine pensionsrettigheder — som genstandsløs, samt annullation af Kommissionens påståede stiltiende afgørelse om at opretholde en justeringskoefficient på 100, der finder anvendelse på sagsøgerens pension, såfremt han tager bopæl i Schweiz,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, B. Vesterdorf, og dommerne A. Saggio og C. Yeraris,

justitssekretær: fuldmægtig B. Pastor,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 16. oktober 1991,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

- 1 Sagsøgeren, Fred Pfloeschner, der er født i 1928 og som er schweizisk statsborger, blev i 1958 udnævnt til tjenestemand ved Kommissionen under anvendelse af undtagelsesbestemmelsen om statsborgerskab i artikel 28, litra a), i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »vedtægten«).
- 2 Den 18. juli 1988 blev den justeringskoefficient på 145,4, der hidtil havde været gældende for pensioner udbetalt i Schweiz, nedsat ved Rådets forordning (EKSF, EØF, Euratom) nr. 2175/88 om fastsættelse af de justeringskoefficienter, der finder anvendelse i tredjelande. Forordningens artikel 3 bestemmer, at der »anvendes en justeringskoefficient på 100 for pensionen, når den pensionsberettigede tager bopæl i et tredjeland« (EFT L 191, s. 1, herefter benævnt »forordning nr. 2175/88«).

- 3 Efter de nye reglers ikrafttræden tilstillede Kommissionen ved skrivelse af 16. januar 1989 på Pfloeschner's anmodning denne en foreløbig opgørelse af hans pensionsrettigheder. Den 18. september 1989 anlagde Pfloeschner sag med påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 16. januar 1989, som indeholdt en »foreløbig fastsættelse af [hans] pensionsrettigheder... for så vidt den på [hans] pension anvendelige justeringskoefficient... fastsattes til 100, såfremt han tog bopæl i Schweiz«. Retten afviste denne sag, i det væsentlige med den begrundelse, at det fremgik af gennemgangen af den anfægtede opgørelse, at den kun var til orientering, og at der således ikke var tale om en akt, der indeholdt et klagepunkt efter vedtægtens artikel 90, stk. 2 (dom af 3.4.1990, sag T-135/89, Pfloeschner mod Kommissionen, Sml. II, s. 153).
- 4 Den 3. maj 1990 indgav Pfloeschner en ansøgning om »beslutning i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 1, vedrørende fastsættelsen af [hans] pensionsrettigheder og de nærmere enkeltheder i denne forbindelse efter maksimumssatsen«, idet det tages i betragtning, fremhævede han, at »[han vil] tage bopæl som pensionist i Schweiz, hvor [han er] statsborger, og hvor han havde bopæl, da han blev ansat«.
- 5 Da Kommissionen ikke svarede inden for den foreskrevne frist på fire måneder, indbragte Pfloeschner den 25. september 1990 i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 2, en klage over den stiltiende afvisning af hans ansøgning.
- 6 Ved skrivelse fra generaldirektøren for personale og administration besvarede Kommissionen den 30. oktober 1990 klagen, idet den anførte, at en foreløbig opgørelse af Pfloeschner's pensionsrettigheder ville blive tilstillet ham snarest muligt. Kommissionen henlede dog hans opmærksomhed på, »at en sådan opgørelse kun var af vejledende karakter og ikke indebar nogen afgørelse, medmindre den blev udarbejdet efter en anmodning fra [den pågældende] om pensionering pr. en bestemt dato«. Kommissionen sluttede med at anføre, at grundlaget for klagen herefter var bortfaldet.

I et brev stilet til generaldirektøren for personale og administration, Hay, den 16. november 1990 bestred Pfloeschner, at der herefter ikke var noget grundlag for hans klage. Han understregede, at han endnu ikke havde fået svar på ovennævnte

ansøgning af 3. maj 1990 til Kommissionen om, at der blev truffet en beslutning for hans vedkommende efter vedtægtens artikel 90, stk. 1.

Den foreløbige opgørelse af de pensionsrettigheder, der tilkom Pfloeschner fra den 1. januar 1991, blev tilstillet ham den 18. december 1990. Den var udfærdiget på grundlag af en justeringskoefficient på 100 for pensioner udbetalt i Schweiz.

- 7 På denne baggrund har Pfloeschner ved stævning indgivet til Rettens Justitskontor den 29. januar 1991 nedlagt påstand om annullation af den af »hr. Hay den 30. oktober 1990 truffede afgørelse, hvorved denne afviser [hans] klage til opnåelse af fastsættelse af hans pensionsrettigheder efter maksimumssatsen« og som følge heraf annullation af »den stiltiende afgørelse om fortsat at anvende en justeringskoefficient på 100 på sagsøgerens pension, såfremt han tager bopæl i Schweiz«.
- 8 Kommissionen har ikke indgivet indlæg med hensyn til realiteten, men har nedlagt påstand om, at sagen afvises. Sagsøgeren har fremsat bemærkninger, hvori han gør gældende, at Kommissionens afvisningspåstand bør forkastes. På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten i overensstemmelse med procesreglementets artikel 114, stk. 3, besluttet at indlede den mundtlige forhandling med hensyn til formaliteten uden forudgående bevisoptagelse. Den mundtlige forhandling fandt sted den 16. oktober 1991, og retsformanden erklærede den for afsluttet ved retsmødets afslutning.

Parternes påstande

- 9 Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Afvisning.

— Der træffes afgørelse om sagens omkostninger i medfør af de herom gældende regler.

Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

- Sagsøgtets afvisningspåstand forkastes eller påkendes i det mindste samtidig med afgørelsen om sagens realitet.
- Der afsiges følgelig kendelse om genoptagelse af retsforhandlingerne om realiteten.
- Sagsøgte tilpligtes at betale samtlige sagens omkostninger.

Parternes argumenter og retlig bedømmelse

Parternes argumenter

- 10 Kommissionen har anført, at sagen bør afvises, da den vedrører annullation dels af den påståede stiltiende afgørelse om opretholdelse af en justeringskoefficient på 100, der skal finde anvendelse på sagsøgerens pension, såfremt han tager bopæl i Schweiz, dels af skrivelsen af 30. oktober 1990 vedrørende afvisningen af hans klage.
- 11 Til støtte for den afvisningspåstand, som er gjort gældende over for det første punkt i ovennævnte påstand, anfører Kommissionen, at dens stiltiende afvisning af den af sagsøgeren den 3. maj 1990 indgivne ansøgning ikke er en akt, der indeholder et klagepunkt imod ham.
- 12 Kommissionen har indledningsvis henvist til sagens retlige baggrund. Den bemærker, at en tjenestemand, der endnu er i tjenesten, ikke kan kræve, at der træffes en afgørelse vedrørende forudfastsættelse af hans pensionsrettigheder. Nærmere anfører Kommissionen, at pensionsrettigheder først bliver aktuelle fra den pågældendes udtræden af tjenesten, og at de først kan opgøres pr. denne dato. Dette fremgår af artikel 40 i bilag VIII til vedtægten, hvorefter en detaljeret beregning af opgørelsen af alderspensionsrettigheder meddeles samtidig med den afgørelse, hvorved pensio-

nen tilkendes, samt af artikel 10 i samme bilag, hvorefter alderspensionsretten får virkning fra den første dag i den kalendermåned, der følger efter den måned, i hvilken tjenestemanden uden eller efter ansøgning pensioneres.

Så meget mindre kan en tjenestemand, der endnu er i tjenesten, efter Kommissionens opfattelse kræve en afgørelse i et anliggende, i det foreliggende tilfælde fastsættelse af justeringskoefficienten, der udgør en integrerende bestanddel af beregningen af pensionen.

- 13 Under henvisning til disse regler i vedtægten afviser Kommissionen sagsøgerens fortolkning, hvorefter det manglende svar på hans ansøgning af 3. maj 1990 skulle være en foregribende beslutning om at opretholde en justeringskoefficient på 100 for hans fremtidige pension, dersom den udbetales i Schweiz. Kommissionen er af den opfattelse, at den manglende besvarelse alene kan betyde, at der ikke kan træffes nogen afgørelse vedrørende fastsættelsen af den justeringskoefficient, der skal anvendes ved beregningen af sagsøgerens pensionsrettigheder, så længe han ikke er tilkendt pension.
- 14 Kommissionen understreger, at for så vidt den ikke har undladt at træffe en foranstaltning, som påhviler den ifølge vedtægten, er dens stiltiende afvisning af at træffe en afgørelse om forudfastsættelse af sagsøgerens pensionsrettigheder ikke en akt, der indeholder et klagepunkt og som sådan kan danne grundlag for en klage og et sagsanlæg (Rettens kendelse af 14.12.1989, sag T-119/89, Teissonnière mod Kommissionen, Sml. 1990 II, s. 7). Kommissionen gør gældende, at sagsøgeren ikke har anført nogen særlig omstændighed, hvorunder der undtagelsesvis skulle være pligt til forud at fastsætte pensionsrettigheder, som endnu ikke er blevet aktuelle, og særlig forudfastsættelse ved en afgørelse om den justeringskoefficient, der skal anvendes på fremtidige rettigheder.
- 15 Til støtte for påstanden om afvisning af påstanden om annullation af Hay's skrivelse af 30. oktober 1990 gør Kommissionen gældende, at det »ved denne skrivelse er blevet tilkendegivet sagsøgeren, at hans anmodning om fastsættelse af pensionsrettigheder ville blive besvaret snarest muligt, idet det blev præciseret, at den opgø-

relse, han ville modtage, alene ville blive af vejledende karakter, så længe han ikke var blevet tilkendt ret til pension«. Under alle omstændigheder ville det — efter Kommissionens opfattelse — være »meningsløst og uden interesse« at undersøge, om denne skrivelse indeholder en afvisning af hans klage af 25. september 1990, for så vidt denne klage angår en akt, som ikke eksisterede. Efter Kommissionens opfattelse angik klagen den påståede stiltiende afgørelse om at fastholde en justeringskoefficient på 100, som skulle finde anvendelse på sagsøgerens pension, såfremt han tog bopæl i Schweiz, og ikke den stiltiende beslutning om ikke at forudfastsætte hans pension, som alene kan følge af det manglende svar på ansøgningen af 3. maj 1990, og som følge heraf give anledning til klage og søgsmål. Yderligere vil afvisningen af påstandene om annullation af ovennævnte stiltiende afgørelse medføre afvisning af påstanden om annullation af skrivelsen af 30. oktober 1990.

- 16 Sagsøgeren gør gældende, at sagen kan antages til realitetsbehandling. Han bemærker først, at han udtrykkeligt og formelt den 3. maj 1990 i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 1, har anmodet Kommissionen om at træffe en afgørelse vedrørende størrelsen af den justeringskoefficient, der vil finde anvendelse på hans pensionsrettigheder efter ikrafttrædelsen af Rådets forordning nr. 2175/88, og under hensyntagen til hans hensigt om ved pensioneringen at tage bopæl i Schweiz, hvor han er statsborger, og hvor han havde bopæl, da han blev ansat.
- 17 Sagsøgeren gør gældende, at Kommissionens afvisning af at anvende justeringskoefficienten på fastsættelsen af hans pensionsrettigheder — først stiltiende på grund af den manglende besvarelse af hans ansøgning om, at der blev truffet beslutning i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 1, og senere udtrykkeligt gennem den opgørelse af hans pensionsrettigheder, som blev tilstillet ham den 18. december 1990 — er en klar og ubetinget afgørelse truffet af den kompetente myndighed, hvorved der allerede nu sker fastsættelse af størrelsen af hans pensionsrettigheder, og hvoraf fremgår, at han højst vil få tillagt en justeringskoefficient på 100. Det er i denne forbindelse uden betydning, at denne ret er stillet i bero indtil den dato, hvor han faktisk pensioneres, idet den allerede nu ligger fast. Denne sikkerhed understreges af, at han meget snart vil nå pensionsalderen, og af den store sandsynlighed for, at den anfægtede regulering ikke vil blive ændret i mellemtiden. Yderligere vil fastsættelsen af datoen for hans pensionering ikke få nogen indvirkning på pensionsbeløbet, der er beregnet efter maksimumssatsen. Sagsøgeren bemærker endelig, at den form, hvorunder den anfægtede afgørelse er meddelt ham, er uden indflydelse på det forhold, at der foreligger en akt, der indeholder et klagepunkt.

- 18 Til støtte for sit standpunkt gør sagsøgeren gældende, at det er ulogisk at kræve af en tjenestemand, at han fastsætter datoen for sin pensionering eller afsked uanset grunden hertil, førend man har gjort det muligt for ham at få overblik over sin administrative og økonomiske situation pr. denne dato. Under påberåbelse af Domstolens dom af 1. februar 1979 (sag 17/78, Deshormes mod Kommissionen, Sml. s. 189) gør han gældende, at han har en »søgsmålsinteresse, der allerede nu er tilstrækkeligt kvalificeret til, at han ad rettens vej kan få afklaret en uklar faktor i sin retsstilling«. Han tilføjer i denne henseende, at han allerede opfylder de nødvendige betingelser for at kræve sig pensioneret, og at »den dato, pr. hvilken han ønsker sig pensioneret, i det væsentlige afhænger af et forudgående kendskab til fastsættelsen af de pensionsrettigheder, der vil blive tilkendt ham«.
- 19 Sagsøgeren understreger, at han har så meget desto større interesse i at få afklaret sin retsstilling, som den anfægtede afgørelse ændrer hans oprindelige situation. Han bemærker her, at der i en tidligere opgørelse af hans pensionsrettigheder, der var udfærdiget i 1988 før ikrafttrædelsen af forordning nr. 2175/88, hvorved justeringskoefficienten for pensionsbeløb, der udbetales i tredjelande, blev afskaffet, var blevet anvendt en justeringskoefficient på 145,4 på det pensionsbeløb, han ville få udbetalt i Schweiz.
- 20 For så vidt angår Kommissionens skrivelse af 30. oktober 1990 gør sagsøgeren gældende, at denne skrivelse trods sin tilsigtede tvetydige karakter er en afvisning af den klage, han havde indbragt den 25. september 1990 over den stiltiende afvisning af hans ansøgning.

Retlig bedømmelse

- 21 Med henblik på påkendelsen af den af Kommissionen anførte afvisningspåstand skal det som foreskrevet i vedtægtens artikel 91, stk. 1, undersøges, om de anfægtede akter indeholder klagepunkter imod sagsøgeren efter artikel 90, stk. 2.
- 22 Ifølge sidstnævnte bestemmelse dækker begrebet akt, der indeholder et klagepunkt, både afgørelser om og undladelser af at træffe foranstaltninger, der er foreskrevet i vedtægten. En undladelse af at træffe en afgørelse kan således indeholde et klagepunkt imod den pågældende, når den institution, hvortil han hører, har

undladt at træffe enten en afgørelse, der udtrykkeligt er omhandlet i en bestemt bestemmelse i vedtægten, eller en afgørelse, som stiltiende er foreskrevet i vedtægten med henblik på at sikre tjenestemændenes rettigheder.

23 Det må derfor fastslås, om Kommissionen ved at forholde sig tavs over for sagsøgerens ansøgning af 3. maj 1990 med henblik på opnåelse af en afgørelse vedrørende den justeringskoefficient, der skulle finde anvendelse på hans fremtidige alderspension, såfremt han tog bopæl i Schweiz, har undladt at træffe en foranstaltning, som sagsøgeren med føje kunne kræve i medfør af vedtægten.

24 Det bemærkes, at der ikke i vedtægten findes nogen bestemmelse, der udtrykkeligt pålægger den institution, hvortil en tjenestemand hører, forud, dvs. før hans pensionering, at fastsætte visse regler for beregningen af hans pensionsrettigheder. Tværtimod fremgår det af de relevante bestemmelser i vedtægten, at fastsættelsen af en tjenestemands pensionsrettigheder sker i det øjeblik, hvor han får tilkendt pension. Artikel 40 i vedtægtens bilag VIII om pensionsordningen bestemmer nemlig, at »det påhviler den institution, som tjenestemanden tilhørte på fratrædelsestidspunktet, at fastsætte rettighederne til alderspension... Samtidig med den afgørelse, hvorved pensionen tilkendes, modtager tjenestemanden... en detaljeret beregning af opgørelsen«. Artikel 10 i samme bilag bestemmer, at »pensionsretten får virkning fra den første dag i den kalendermåned, der følger efter den måned, i hvilken tjenestemanden... pensioneres«.

25 Ovennævnte regel i vedtægten, hvorefter institutionen alene kan fastsætte en tjenestemands rettigheder til alderspension, når han fratræder, er affødt af de særegne krav, der er forbundet med en ret, som er ved at opstå, og for hvilken beregningsgrundlaget principielt ikke er endeligt og kan undergå forandringer, så længe den pågældende ikke har fået tilkendt pension. Samtlige bestanddele i beregningsgrundlaget for en tjenestemands pensionsrettigheder kan således i almindelighed ikke fastsættes, førend han fratræder.

26 Denne regel er dog ikke længere berettiget, når en bestanddel af denne beregning undtagelsesvis allerede er endeligt fastsat. I dette tilfælde skal bestemmelserne i vedtægten fortolkes således, at de stiltiende forpligter den pågældende institution til straks at træffe en afgørelse. Dette har Domstolen fastslået i ovennævnte dom af

1. februar 1979 (sag 17/78, Deshormes mod Kommissionen, præmis 10, 11 og 12), for så vidt angår en afgørelse vedrørende medregning af beskæftigelsesperioder forud for en tjenestemands ansættelse ved beregningen af pensionsgivende tjenesteår. Af denne dom fremgår det nemlig, at når en afgørelse, der først senere skal gennemføres — og som umiddelbart og direkte griber ind i den pågældendes retsstilling — kan træffes på grundlag af bestemte oplysninger, der ikke kan undergå ændringer, har den pågældende en eksisterende og aktuel retlig interesse i forud at få afklaret en uvis faktor i sin retsstilling (jf. ligeledes Rettens ovennævnte kendelse af 14.12.1989, sag T-119/89, Teissonnière mod Kommissionen, grund 19).

- 27 For så vidt angår denne sag bemærker Retten, at den justeringskoefficient, der skal finde anvendelse, er betinget dels af, hvor den pågældende tager bopæl efter sin fratræden, dels af de regler, der gælder ved fastsættelsen. I den henseende skal det bemærkes, at valget af bopæl skal træffes af den pågældende, når han uden eller efter ansøgning pensioneres. Det følger således heraf, at en tjenestemand, der endnu er i tjenesten, ikke kan bevise en bestående og aktuel interesse i at opnå en afgørelse vedrørende den justeringskoefficient, der skal finde anvendelse på hans fremtidige alderspension. På grund af ovennævnte betingelse, der er knyttet til valg af bopælsland, og hvis opfyldelse først kan konstateres, når den pågældende fratræder, kan fastsættelsen af justeringskoefficienten ikke gøres til genstand for en fremrykket afgørelse, der umiddelbart og direkte vedrører den pågældendes retsstilling.
- 28 Af samtlige disse grunde fastslår Retten, at Kommissionen ved at undlade at besvare ansøgningen af 3. maj 1990 ikke har undladt at træffe en afgørelse, som udtrykkeligt eller stiltiende påhviler den efter vedtægten.
- 29 Heraf følger, at den stiltiende afvisning, som i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 2, følger af Kommissionens undladelse af at besvare sagsøgerens ansøgning af 3. maj 1990 ved udløbet af en frist på fire måneder fra indgivelsen af ansøgningen, ikke kan indeholde et klagepunkt imod sagsøgeren. Sagen bør derfor afvises.

Sagens omkostninger

- ³⁰ Ifølge artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Ifølge procesreglementets artikel 88 bærer institutionerne dog deres egne omkostninger i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Tredje Afdeling)

- 1) Sagens afvises.
- 2) Hver part bærer sine omkostninger.

Vesterdorf

Saggio

Yeraris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. februar 1992.

H. Jung
Justitssekretær

B. Vesterdorf
Afdelingsformand